

Emil ja Ida Lönneperissä

FILMIN OHJEET NINA NYKVIST

TIITTELI	EMIL JA IDA LÖNNEPERISSÄ
OHJAUS	Per Åhlin
VUOSI	2013
PITTOUS	60 min
MAA	Ruotti
SUOS IKÄ	4 Vuotta
OHJEET	Nina Nykvist

KIRJALISET ESIKUVAT

"EMILIN EESOTTO NUM. 325", "KO PIKKU IDA PITI TEHÄ EESOTTOJA"
JA "EMIL JA PALTTSUURUSTA" ASTRID LINDGRENIN

SEURAA ASTRID LINDGRENIN KERTOMUKSIA EMIL
LÖNNEPERISSÄ, KUVITUS BJÖRN BERG, MUOTO PER ÅHLIN

TULOSTUSVÄRSUUNI
WWW.FILMCENTRUM.SE

KERTOMUS

Emil ja Ida on kaks lasta, jotka kasuavva 1800-luvun Smålandissa, Lönneperissä, Katthultin talossa. Isoveli Emil on siivo ja luova sielu, jonka tarkotukset usein käsitethään väärin ja niistä tulee eesottoja. Nämät johtava siihen, ette se tuon tuostaki häätty lukittea ittensä nikkarivärsthaan pelastuaksheen hänen kolerisen isänsä vihapuuskasta.

Sielä se istuu ja vuolee puuäijjiä joka eesotosta, ja oon filmin alussa tehny jopa 324 kappaletta! Pikkusisko Ida ihhailee velipoikaa, ja uneksii ette hääinki justhiinsa niinku se sais istua nikkarivärstassa ja vuola, siksi ko Ida ei sitä oikein käsitä, ette se oon rangastusta. Ennen ko filmi oon loppunu se kuitenkin saapi kokea eesoton tekoa ja vuolemista.

Kertomukset kuuluva joihinki meän enniiten piethyin, ja Emil-hahmosta oon monen lapsen kulttuurimailmassa tullu ilmiö. Emil oli se hahmo, josta Astrid Lindgren itte tykkäsi enniiten, ja se oon kertonu, ette hänen om pappaa, olleshaan pienenä poikana, oon esikuva.

Filmissä oon monta eri kertomusta, ja niitä saattaa näyttää erilisinä, ko filmin muuten kokkee aikaki pitkäksi.

PUHU LASTEN KANS FILMIN JÄLKHIIN

Kerro ajasta ja paikasta; methään piämä sen selvänä, ette lapset tunteva Lönneperin ja entisaijan elämän maaseu'ula., mutta maanpruukiyhtheiskunta osottautuu viehraaksi monele, ja vielä seki ette kaikki lapset ei ole äitinmaiossa saahneet ruottalaista kulttuuria. Mikäs tuntuu erilaiselta, mikäs oon tuttua meile?

MEINATA HYVVÄÄ MUTTA TULLEE VAIN VÄÄRIN

Emilin (ja Idan!) eesotto alkaa ussein hyvälä aatoksellä, josta net aattelevva, ette kaikin tuleva ilosiksi (rottä ja karpäsiä pyyethään, ei pilahneita munia pannukakkisuurusthaan ja niin poijes päin) mutta se mennee vain niin vääräle päin. *Oletkos tet olheet myötä meinaamassa jotaki hyvää, mutta silloin kaikin suuttuva?* Kerro! Emil oon löytäny mallin lohuttaa itteä ko hään oon vihapäissä ja surulinen; se vuolee puuäijä. Se fynkeeraa niin hyvin, ette Emil alkaa triivasthuun istua nikkarivärstassa.

Mitäs sie pruuukaat tehä ko sie olet surulinen taikka vihapäissä, mikäs tekkee olon paremaks?

RAAHVAITEN VIHAPÄISYYS JOKA MENNEE LIIALISEKSI

Ko sitä oon pieni sitä oon tosi riippuvainen siitä, ette raahvaat oon rauhalisia ja suojelevia. Mutta joskus käypi niin, ette raahvaat OON vaaralisia; Emilin ja Idan pappa, esimerkiksi. Vaikka se tavalisesti oon siivo se saattaa suuttua villisti, suuttua niin, ette sitä luulee sen lyövän Emiliä jos se sen sauttaa. Rohki tuuri, ette Emilillä oon nikkarivärsta, johonka laukkoa ja jossa se saattaa panna krivan ovheen niin ette sen pappa ei sitä sauta.

”Aukase niin mie saan praatia sinun kans”, sen pappa huutaa ovea kiskoan. *Mutta jos se vain halvais praatia sehään saattas niin tehä. Meinaakos se päästä sisäle ja lyä Emiliä? Saapikos lapsia lyä? Saikos ennen aikaan tehä niin? Miksis sitä lyöpi? Tulleekos lapsista siivompia siitä?* Joskus raahvaat ei oivala, ette net saatava pölättää lapsia olemalla isoja, tingata äähneen, olemalla kovia. Net piiaim ei tarkota mithään pahhaa, mutta net pölättävvä. *Oletkos sie ollu myötä koskhaan semmosessa?* Kertokaa keskenhään jos ja koska tet pölästyittä ko joku oli isompi ja pölätti.

ELUKAT TALONPAIKASSA

Ennen ko tuotethiin oma ruoka ja omat vaatheet aivan alusta saakka niin piethiin paljon elukoita talonpaikassa.

Mitäs elukoita piethiin Lönneperissä? Mikkäs elukat olit viehraitä, joita ei toivottu? Mitäs eri elukoista saapi?

(Kanat: lihhaa, munnaa, höyheniä. Lehmät: lihhaa, maitoa, piimää, voita, juustoa, vuotaa. Hevoset: voimaa. Lamphaat: villaa, nahkaa, maitoa, juustoa. Sika: lihhaa, vertä, nahkaa. Kissat: hiirenpyytöapua. Koirat: vahtia ja mettästystä, ja niin poijes päin.)

Kunkas oon syä kananpoikia joitten kans oon leekanu? Se oli varhmaan hankalaa ennen aikaanki, sitä piti omista elukoista.

Kunkas nykyhään kasuatethaan elukoita?

Hunteeraamakos met ette met syömä elukoita ko met saama hampurjaria taikka makkaraa?

Jokku ihmiset ei halva syä elukoita ollenkhaan. Tet hunteeraatta varhmaan eri laila. Kertokaa keskenhään!

VERTÄ!

Saattaakos vertä syä?? Ennen hääty ottaa vaarin kaiken elukasta; näin veripyttinki ja veripaltti keksithiin.

Veri maistuu makealle ja siksi se on hyvää, moni tykkää, vielä tänäpäivänäki. Mutta monet ihmiset mailmala ei syö vertä eikä lihhaa.

Ko Emilin pappa astuu loukhuon veri pirskoa sen suuressavarphaassa.

Olettakos tet loukanheet itteä niin pahasti, ette veri oon pirskonu? Pölästyittäkös tet? Heittikös vuotamasta?

Eikös olekki fantastista, ette kurento saattaa parantaa itteä! Kohta ko taikaa!

KERJURIA

Ruotti oon ollu kauhean köyhä maa, ei niin kauon aikaa sitte. Net, joila ei ollu talonpaikkaa taikka ei saattanheet tehä töitä jollekki toisele net jou'uit "kulkheen kerjurisauva käessä" talolta talole ja toivoa, ette ihmiset olit siivoja ja annoit ruokaa, vaatheita ja nukkumapaikkaa.

Hääymäkös met nyt kulkea kerjurisauva käessä?

Oonkos muita maita, joissa oon juuri niin raskasta ko meilä ennen?

Mitäs met saatama tehä auttaaksemme? Piain meilä oon kerjuria muista maista meän likelä? Kunkas met saatama niitä auttaa?

(Se oon tärkeätä, ette lapset ei saa koko mailman köyhyyttä omaletunnole, vaikka kaikin saattava tehä jotaki – vain seki ette tervehtii siivosti niitä, joila oon raskasta saattaa olla aivan arvokasta.)

SANANJAHTI

Filmin tyypit puhuva "smoolänskaa" (fjäset=kasuvet, illbating=pahanilkinen, ja niin poijes päin.) Eri puolila Ruottia puhuthaan ruottia erilaihin.

Tunnetkos sie joitaki muita murtheita? Piain tet tiättä joitaki sanoja, mitä ei käytetä muuala ko vaikka Gotlandissa taikka Skoonessa?

Opettakaa keskenhään uusia sanoja! Moni filmin sana tuntuu erilaiselta siksi ko met emmä käytä niitä niin useasti nykyhään (pitäjä, palttisuurusta, kerjurisauva ja niin poijes päin.)

Lähe sananjahttiin: Kattokaa filmi vielä kerran ja hakekaa sanoja, joita tet että ossaa! Topatkaa filmi ko semmonen tullee vasthaan ja freistatkaa yhdessä löytää viehraan sanan merkitys!

SORMILEIKKIÄ

Emil ja Ida leekasit "Sikken ploosia" niin, ette leikki poijsessa. Etusormi oon leikkikampe.

Mitäs muita leikkikampheita Emilillä ja Idala oon? Milläs saattaa leekata jos ei saata ostaa leikkikampheita? Ossaattakos tet muita sormileikkiä?

Opettakaa keskenhään! Lainatkaa sormileikkikirjoja pipluteekistä ja oppikaa vielä useampia! Sormet oon hyviä leikkikampheita, ko net aina oon käsilä, ja aivan ilmasia!